

NEURAY, Fernand, journalist, letterkundige (Etalle 28 mei 1874 - aan boord van de Jean Laborde, tegenover Piraeus 29 maart 1934).

Hij studeerde geschiedenis aan de Luikse universiteit, o.m. bij G. Kurth, maar brak zijn studie af om in 1896 hoofdredacteur te worden van L'Avenir du Luxembourg; in 1898 werd hij directeur van Le XXe Siècle. Tijdens de Eerste Wereldoorlog gaf hij van november 1914 af dit blad opnieuw uit, eerst in Le Havre, daarna van 2 november 1916 af in Parijs. Hier stichtte hij in maart 1918 een nieuw dagblad, La Nation belge, dat na de oorlog te Brussel werd uitgegeven. In zijn bladen ontpopte Neuray zich tijdens de oorlog tot een kampioen van het Belgisch patriottisme en nationalisme, sympathiseerde met de Groot-Belgische idee en de annexionistische drijfverijen en nam antidemocratische stellingen in ten voordele van een sterk regi-

me voor na de oorlog. Met dit al werd hij ook een fel tegenstander van de V.B. en bewerkte hij tijdens de oorlog de buitenlandse publieke opinie in anti-Vlaamse zin; aan de andere kant gaf hij door zijn actie nieuw voedsel aan het Vlaams activisme. Neuray genoot de steun van regeringsleider en oorlogsminister Ch. de Broqueville en van andere gezagdragers, maar zijn „neuraysthénie” werd niettemin door heelwat officiële personen en Frans-taligen afgewezen. Dit leidde o.m. in 1918 tot de breuk met de XXe Siècle. Vooral echter aan Vlaamsgezinde zijde was men heftig tegen hem gekant. Het Vaderland (Le Havre, daarna Parijs), de Nederlandstalige versie van de XXe Siècle, werd door Floris Prims' Stem uit België „de Vlaamsche schandvod van Neuray” genoemd. F. van Cauwelaert en vooral A. van de Perre waren niet over hem te spreken; laatstgenoemde noemde hem in maart 1916 „dien vuigen kerel Neuray”, nadat deze hem kort tevoren als Duitsgezind had bestempeld. Aan de andere kant werd Neuray door Wallinganten als R. Colleye als „francophobe” afgewezen, en dit op het ogenblik dat hij na de oorlog met P. Nothomb een van de leiders van het Comité de politique nationale werd.

WERKEN : *La Belgique nouvelle. A travers quatre ans de guerre 1914-1918* (1918); - *Une grande figure nationale, Godefroid Kurth* (1931); - *Portraits et souvenirs* (1934); - *Regards sur l'Europe* (1934).

LITERATUUR : *Le Tombeau de Fernand Neuray* (1934); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging, 1914-1939 I* (1969); - D. Ryelandt, *Fernand Neuray*, in *Biographie nationale*, XXXV (1970, kol. 609-614).

REGINALD DE SCHRYVER